

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΑΧΕΙΑΝ ΑΝΑΠΤΥΞΕΙΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

Τοῦ κ. ΑΧ. Ζ. ΚΟΜΙΝΟΥ

Πρὸς διατύπωσιν σκέψεων διὰ τὰς ἐνδεικνυμένας κατευθύνσεις τῆς πολιτείης τῆς βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως, πρέπει νὰ ἀποσαφηγίσωμεν τοὺς ἀντικειμενικοὺς σκοποὺς τῆς βιομηχανικῆς πολιτείης, νὰ σκιαγραφήσωμεν τὰς συνθήκας ὅποιας δρᾶ σήμερον ἡ βιομηχανία καὶ νὰ συνειδητοποιήσωμεν πλήρως τὸ μέγεθος τῆς προσπαθείας καὶ τὰς τεραστίας δυσχερείας εἰς τὰς δρᾶς προσκρούει ἡ ἐπιτάχυνσις τῆς βιομηχανικῆς μας ἀναπτύξεως.

Ἡ ἐκδιομηχάνισις τῆς χώρας ἀποτελεῖ τὴν μόνην διέξοδον πρὸς ἀπορρόφησιν τῶν πληθυσμιακῶν πλεονασμάτων καὶ πρὸς ἐπίτευξιν ρυθμῶν αὐξήσεως τοῦ ἔθνους προϊόντος, ποὺ θὰ μᾶς ἐπιτρέψουν νὰ εἰσέλθωμεν ἐντὸς εὐλόγου χρονικοῦ διαστήματος εἰς τὸν κύκλον τῶν οἰκονομικῶν ἀνεπτυγμένων χωρῶν καὶ νὰ παίξωμεν τὸν ρόλον λιστίμου μέλους τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος.

Ἡ ἐκδιομηχάνισις δημιώς θὰ δδηγήσῃ εἰς μετασχηματισμὸν τῆς οἰκονομίας μας, ποὺ θὰ συγοδευθῇ ἀπὸ βαθείας κοινωνικὰς μεταβολὰς καὶ ἀγακατατάξεις. Προϋπόθεσις ἀπαραίτητος τῆς ἐκδιομηχανίσεως εἶναι δ ἐκσυγχρονισμὸς τῆς γεωργικῆς ἐκμεταλλεύσεως, ποὺ αὐτὸς καὶ μόνον παρουσιάζει πολὺ μεγάλας δυσχερείας. Ταυτοχρόνως δημιώς ἡ συμβολὴ τῆς βιομηχανίας εἰς τὸ ἔθνος προϊόν θὰ πρέπει νὰ αὐξάνη εἰς βάρος τοῦ τομέως τῆς πρωτογενοῦς παραγωγῆς μὲ τάσιν μάλιστα νὰ τὸν ὑποσκελίσῃ. Τὸ ποσοστὸν τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς τὸ διατιθέμενον δι’ ἐξαγωγὰς θὰ πρέπει νὰ αὐξάνεται σημαντικῶς, ἔνω παραλλήλως θὰ αὐξάνεται καὶ τὸ μερίδιον τοῦ βιομηχανικοῦ τομέως εἰς τὰς συγοικιὰς ἐξαγωγάς.

Αἱ ἀναλογίαι ὅποιας συνδυάζονται τὸ κεφάλαιον καὶ ἡ ἐργασία εἰς τὴν παραγωγὴν διαδικασίαν θὰ πρέπει νὰ ἀλλάξουν ὑπὲρ τοῦ πρώτου. Τὸ ποσοστὸν τῶν ἐπενδύσεων ποὺ διατίθεται διὰ τὴν βιομηχανίαν θὰ αὐξηθῇ. Ὁ τόπος ἐγκατατάσσεως τῆς παραγωγικῆς δραστηριότητος θὰ μετατοπισθῇ. Τὸ ποσοστὸν τοῦ πληθυσμοῦ, ποὺ ἀπασχολεῖται εἰς τὴν δευτερογενῆ παραγωγὴν θὰ αὐξηθῇ, καὶ μεγάλαι μᾶσαι πληθυσμοῦ θὰ μετακινηθοῦν ἀπὸ τὴν Ὀπαίθρου πρὸς τὰ ἀστικὰ κέντρα. Ἡ στάθμη τῆς παιδείας καὶ τοῦ πνευματικοῦ καὶ τεχνικοῦ πολιτισμοῦ θὰ ὑψωθῇ.

Αὕτη ἡ σύντομος σκιαγράφησις ἀρκεῖ διὰ νὰ καταστήσῃ σαφεῖς τὰς δυσχερείας ποὺ —ὑπὸ κανονικὰς συνθήκας— θὰ εἴχε νὰ ἀντιμετωπίσῃ ἡ προσπάθεια

έκδιομηχανίσεως της χώρας. Σημειωτέον δὲ θτι αἱ ἀλλαγαὶ αὐται δὲν θὰ εἰναι μόνον τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἔκδιομηχανίσεως. Ἀποτελοῦν ταυτοχρόνως καὶ τὴν προϋπόθεσιν πραγματοποιήσεως της, διότι κάθε διευκόλυνσις εἰς τὴν πραγμάτωσιν των προωθεῖ τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν, ἐνῷ ἀντιθέτως κάθε δυσ-χέραγσίς των τὴν διπισθόδρομεῖ.

Καθ' ὅσον ἀφορᾶ τώρα τὰ συγκεκριμένα οἰκονομικὰ μεγέθη, ἀξίζει γὰρ ἀναφερθοῦν δύο πρόσφατοι ἑκτιμήσεις. Ὁ 'Ολλανδὲς ἐμπειρογνόμων Vinsemius ὑπελόγισεν δτι διὰ τὴν δημιουργίαν 21.000 προσθέτων ἀπασχολήσεων εἰς τὴν μεταποίησιν κατὰ τὸ 1965 θὰ ἀπαιτηθοῦν ἀκαθάριστοι ἐπενδύσεις εἰς τὸν ἰδίον τομέα ἐκ δραχμῶν 9.200 ἑκατομμυρίων. Κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ ἰδίου αἱ ἀκαθάριστοι ἐπενδύσεις τοῦ 1963 θὰ ἀνήρχοντο εἰς δραχμὰς 4.520 ἑκατομμύρια. Δηλαδή, ἀπαιτεῖται διπλασιασμὸς τῶν ἐπενδύσεων εἰς τὴν μεταποίησιν ἐντὸς δύο ἔτων διὰ νὰ ἀρχίσωμεν νὰ κινούμεθα πρὸς κάποιαν ἀντιμετώπισιν τοῦ δασικοῦ θέματος τῆς ἀπασχολήσεως τοῦ ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ ἐντὸς τῶν δρίων τῆς 'Ελλάδος.

'Ἐπι τοῦ προβλήματος τῆς στρατηγικῆς τῆς οἰκονομικῆς μας ἀναπτύξεως ἐγένετο πρὸ δύο περίπου ἑτῶν ὑπὸ τοῦ Κέντρου Οἰκονομικῶν Ἐρευνῶν μία σοδαρὰ ἐργασία ποὺ κατέληξεν εἰς τὸ συμπέρασμα, δτι εἶγαι ἐφικτὴ ἡ ἔκδιομηχάνισις μὲ ρυθμὸν ποὺ θὰ ἀπορροφήσῃ δλα τὰ πληθυσμιακὰ πλεονάσματα τῆς χώρας εἰς μίαν δεκαετίαν ἐντατικῆς προσπαθείας. Διεπιστώθη δημος ταυτοχρόνως δτι «δ κύριος ἀμεσος περιοριστικὸς παράγων θὰ εἰναι τὸ ὄψος τῆς ἔξωτερηκῆς χρηματοδοτήσεως». Διὰ μίαν πενταετὴ περίοδον θὰ χρειασθῇ ἔξωτερηκὴ χρηματοδότησις τῆς τάξεως τῶν 800 ἑκατομμυρίων δολαρίων. Δεδομένου, δτι κατὰ τὴν πενταετίαν 1957-61 ή ἔξωτερηκὴ χρηματοδότησις ἀγήλθευ εἰς 350 ἑκατομμύρια, χρειάζεται ὑπερδιπλασιασμός της κατὰ τὰ πρῶτα πέντε ἔτη τοῦ προγράμματος ἔκδιομηχανίσεως.

'Ἐνῷ αὐτὸ δεῖναι τὸ πελώριον μέγεθος τοῦ προβλήματος, τὰ δεδομένα τῆς ἑλληνικῆς πραγματικότητος παρουσιάζουν τὰς ἔξης ἀδυναμίας: Χαμηλὴν στάθμην ἐπιστημονικῆς μορφώσεως καὶ παιδείας γενικῶς. Ἐμβρυώδη τεχνικὴν παιδείαν καὶ μικρὸν τεχνολογικὴν ἐπίδοσιν. 'Ἐλλειψιν βιομηχανικῆς παραδόσεως εἰς δλα τὰ κλιμάκια ἀπὸ τοῦ κατωτάτου μέχρι τοῦ ἀνωτάτου. 'Οργανωτικὸν καὶ θεσμολογικὸν πλαίσιον ἐλάχιστα πρόσφορον διὰ μίαν ἐπαγαστατικὴν προώθησιν τοῦ κλάδου τῆς μεταποίησεως. Μεγάλην ἐλλειψιν ἐπιχειρηματιῶν καὶ διευθυντῶν ἐπιχειρήσεων. 'Ψυγλὸν κόστος τοῦ χρήματος, ἐλλειψιν κεφαλαίων γενικῶς καὶ εἰδικώτερον μεγάλην σπάνιαν ἐπιχειρηματικοῦ κεφαλαίου προθύμου νὰ ἀναλάβῃ κινδύνους.

Αἱ συνθῆκαι αὐταί, συγδυαζόμεναι μὲ τὴν ἄνισον κατὰ γεωγραφικὰς περιφερεῖας καὶ φορεῖς κατανομὴν τοῦ εἰσοδήματος, τὸ μικρὸν μέγεθος τῆς ἔξωτερηκῆς ἀγορᾶς καὶ τὴν κοινοτοποίησιν τῶν ἐπιχειρήσεων, καταλήγουν εἰς μειωμένην συγχρωνιστικὴν ἐκκνότητα τῆς ἑλληνικῆς βιομηχανίας καὶ τὸν ἀποκλειστικὸν σχεδὸν περιορισμὸν τῆς δραστηριότητός της εἰς τὴν ἔξωτερηκὴν ἀγοράν.

Ἡ ἔλλειψις τοῦ καταλλήλου κλίματος

Δὲν ἔχουν ἀκόμη κατὰ τρόπον συστηματικὸν μελετηθῆ κρίσιμα θέματα τῆς ἔλληνεικῆς διοικηγανίας, οἵτινες ή κατὰ κλάδους ἔρευνα τῆς σημερινῆς δυναμικότητος τῆς παραγωγῆς, καὶ τῶν ὑφισταμένων περιθωρίων ἐπεκτάσεως καὶ ἐκσυγχρονισμοῦ, τῶν συνθηκῶν καὶ δυνατοτήτων τῆς ἐσωτερικῆς ἀγορᾶς καὶ τῶν ἔξαγωγῶν, κ.ο.κ. Κατὰ συνέπειαν δὲν ἔχει ἀκόμη καταστρωθῆ ἐν κυβερνητικὸν σχέδιον μέσα εἰς τὸ δρόποιον θά κινηθῆ ἢ γιγαντιαία προσπάθεια. Παρὰ τὸ γεγονός διτὸς διφορέως τῆς θά εἰναι κατὰ δύσιν ή ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία, εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἀνήκει ἡ εὐθύνη τῆς τελικῆς ἐπιτυχίας. Τὸ δημεῖον αὐτὸν δὲν ἔχει γίνει μέχρι πρὸ τινος παραδεκτὸν ἀπὸ τὴν διοίκησιν, ή δροία εἰς κάθε περίπτωσιν εὐχαρίστως ἐπέρριπτεν ἐξ δλοκλήρου τὴν εὐθύνην τῆς διοικηγανίας μαζί καθυστερήσεως εἰς τοὺς ἰδιώτας ἐπιχειρηματίας.

Τοιουτοτρόπως παρεγνωρίσθη ἡ τεραστία ἀνασταλτικὴ ἐπίδρασις τῆς ἔλλειψεως τοῦ καταλλήλου κλίματος. Τόσον αἱ ἑκάστοτε Κυβερνήσεις δύον καὶ ἡ δημοσία διοίκησις διετήρησαν μίαν διάχυτον ἐπιφυλακτικότητα καὶ ἵσως μάλιστα δυσπιστίαν ἔναντι τοῦ διοικηγάνου ἐπιχειρηματίου, θεωροῦσαι τὸ κέρδος ὡς ἀμάρτημα, τὴν δὲ συγκέντρωσιν κεφαλαίων καὶ τὴν συνεπείᾳ ταύτης δημιουργίαν μεγάλων διοικηγανικῶν συγκροτημάτων ἀποκλειστικῶς ἔλληνεικῆς συγκροτήσεως, ὡς πρᾶξιν ὑποπτον. Κατὰ συνέπειαν, ἡ δραστηριότητος τοῦ ἐπιχειρηματίου διοικηγάνου δὲν ἥξεις νὰ γίνεται ἀντικείμενον κρατικῆς στοργῆς καὶ προστασίας, ἀλλ' ἀντιθέτως, ἐπρεπε νὰ ἐλέγχεται ἀνὰ πᾶν θῆμα τῆς. Ἐὰν δὲ λεγχός ἐμειοῦστο θά διῆρχε κίνδυνος νὰ γίνη ἐκμετάλλευσις τοῦ λαοῦ, νὰ δημιουργήθοιν μεγάλα καὶ παράνομα κέρδη, νὰ δργχνωθοῦν μονοπωλίακαὶ καταστάσεις καὶ αἱ τιμαὶ νὰ διψαθοῦν. Αὐτὸν δὲ τὸ δυσμενὲς κλῖμα ἔχει ἐπηρεάσει τὸ πολὺ κοινόν, τοὺς θεσμοὺς καὶ τὴν νομοθεσίαν. Μόλις προσφάτως ἥρχισε νὰ παρατηρήσται κάποια στροφὴ πρὸς δελτίωσιν. Καὶ πάλιν δρμας αἱ ἐκδηλώσεις διῆρξαν δειλαὶ καὶ κατὰ δύσιν ἡ διοίκησις κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν Νόμων καὶ τῶν Κυβεργητικῶν ἀποφάσεων ἐπιδεικνύει στενόκαρδον πνεῦμα καὶ μὲ τὴν περιοριστικὴν ἐρμηνείαν των προσπαθεῖ νὰ περιορίσῃ τὴν ἑκάστοτε ἐπιδιωκομένην καλυτέραν μεταχείρισιν.

Διὰ νὰ συμπληρωθῇ δρμας ή εἰκὼν τοῦ πλαισίου ἐντὸς τοῦ δρόπου ἔκινετο μέχρι προσφάτως ἡ πλουσιωτάτη εἰς ἐπισήμους ἔξορκισμοὺς καὶ εὐχάς προσπάθεια ἐκδιοικηγανίσεως τῆς χώρας, εἰναι ἀπαραίτητον νὰ ὑπογραμμισθοῦν καὶ αἱ ἐπιδράσεις τῆς Συνθήκης τῶν Ἀθηνῶν. Διὰ ταύτης τίθενται στενά χρονικὰ δρια, ἐντὸς τῶν δροίων πρέπει νὰ ἐκσυγχρονισθοῦν καὶ ἐπεκταθοῦν αἱ διοικηγανικαὶ ἐκμεταλλεύσεις, οὕτως ὡστε νὰ καταστοῦν ἴκαναι διὰ νὰ ἀντιμετωπίσουν τὸν δέσμον ἀνταγωνισμὸν τῶν προωδευμένων εὐρωπαϊκῶν χωρῶν τὸν ἐπερχόμενον συγεπείᾳ τοῦ δασμολογικοῦ ἀφοπλισμοῦ. Μάλιστα τὰ χρονικὰ δρια εἰναι ἀκόμη στενώτερα διὰ τὰς διοικηγανίας προϊόντων, που δὲν παρήγοντο ἐν Ἑλλάδι κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ὑπογραφῆς τῆς Συνθήκης. Παραλλήλως τίθενται δρακόντειοι περιορισμοὶ εἰς τὰς δυνατότητας προστασίας τῆς διοικηγανίας. Βεβαίως, θεωρητικῶς ἀνοίγεται ταυτοχρόνως εἰς τὴν ἐλληνικὴν διοικηγανίαν ἡ τεραστία ἀγορὰ τῶν χωρῶν τῆς Ε.Ο.Κ. Ἀλλά, ὡς θὰ ἐπρεπε νὰ ἀγαμένεται, καὶ δρμας ἐπιβεβαιοῖ ἡ μέχρι τεῦθε

πεῖρα αἱ ὡρέλειαι ἔκ τῆς δυνατότητος ταύτης θὰ ἀργήσουν νὰ πραγματοποιηθοῦν. "Εγδειξίς ἔξαιρετικὰ δυσοίωνος εἰναι ὅχι μόνον ἡ σχεδὸν δόλοκληρωτικὴ ἀδυναμία προωθήσεως τῶν ἐλληνικῶν ἔξαγωγῶν διομηχανικῶν προϊόντων εἰς τὰς χώρας τῆς Ε.Ο.Κ., ἀλλὰ καὶ ἡ ἐλαχίστη καὶ ὑραδυτάτη διείσδυσις τῶν διομηχανικῶν προϊόντων τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὰς φυσικὰς διεξόδους τῆς Ἑγγύς καὶ Μέσης Ἀγατολήσης καθὼς καὶ τῆς Βορείου Ἀφρικῆς.

Κατὰ συγέπειαν, αἱ συνήθεις δυσχέρειαι, τὰς δποίας ἀντιμετωπίζουν ὅλαι αἱ ὄποις ἀνάπτυξιν χώραι, δταν ἀποδύνωνται εἰς τὸν ἀγῶναν τῆς ἐκδιομηχανίσεως των, πολλαπλασιάζονται εἰς τὴν περιπτωσιν τῆς Ἑλλάδος. Διότι ἡ ἐσωτερικὴ ἀγορὰ — ποὺ εἰς ὅλης τὰς περιπτώσεις ὑπῆρξε τὸ σταθερὸν θεμέλιον ἐπὶ τοῦ δποίου ἐστηρίχθη ἡ διαδικασία τῆς ἐκδιομηχανίσεως — ἔκτιθεται, συγέπειᾳ τῆς συνδεσεώς μας μὲ τὴν Ε.Ο.Κ., εἰς σταθερῶς ἐντειγόμενον ἀνταγωνισμὸν τοῦ ἐξωτερικοῦ, χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ ἐλευθερία κινήσεως πρὸς ἀντιστάθμισιν τῶν ἐκ τούτου δυσχερεῶν. Ἡ πίεσις δὲ αὐτῇ ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἀγορᾶς θὰ δυσχεράνῃ ἀσφαλῶς καὶ τὰς ἔξαγωγάς, ποὺ, ὡς γνωστόν, ἀποτελοῦν ἔνδειξιν, ἀλλὰ καὶ προϋπόθεσιν ὑγιεῖς ἀναπτυξέως τῆς διομηχανίας.

Μὲ δάσιν τὴν ἀνωτέρω σκιαγράφησιν, δυνάμεθα γὰ προσδιορίσωμεν τὰς γενικὰς κατευθύνσεις τῆς ἀπαιτούμενης πολιτικῆς, καὶ νὰ διαπιστώσωμεν δτι ἡ εἰσήγησις τοῦ κ. Κουτσούμπη ἔθιξεν ὅλα τὰ κρίσιμα σημεῖα. Θὰ εἴγαι παρὰ ταῦτα χρήσιμος, νομίζομεν, διὰ τὴν σημερινὴν συζήτησιν ἡ ὑπογράμμισις ἐνδὲ μικροῦ ἀριθμοῦ θεμάτων ποὺ ἔχουν ἴδιαιτέρων σημασίαν διὰ τὴν ταχεῖαν ἀνάπτυξιν τῆς ἐλληνικῆς διομηχανίας.

Ἡ σύνδεσις μὲ τὴν Ε.Ο.Κ.

Τὸ πρῶτον θέμα ἀφορᾶ εἰς τὴν σύνδεσιν τῆς Ἑλλάδος μὲ τὴν Ε.Ο.Κ. "Υπάρχει μία σχολὴ ποὺ ὑποστηρίζει δτι διὰ τὸν ἐκσυγχρονισμὸν τῆς ἐλληνικῆς διομηχανίας ἀρχεῖ ἡ ἐντὸς συντομωτάτου χρονικοῦ διαστήματος καθιέρωσις δολοκληρωτικῆς ἐλευθερίας εἰς τὰς εἰσαγωγάς, δ δασμολογικῆς ἀφοπλισμὸς καὶ δ συγέπειᾳ τούτων δξὺς ἀνταγωνισμὸς τοῦ ἐξωτερικοῦ. "Οπως δμως ἐξηγήσωμεν ἀνωτέρω, τὸ ἀποτέλεσμα μας παρομοίας πολιτικῆς θὰ ἦτο, ὅχι μόνον ἡ ἐξουθένωσις τοῦ μεγαλυτέρου μέρους τῆς ὑφισταμένης διομηχανίας, ἀλλὰ καὶ ἡ δυσχέρανσις εἰς τὴν ἐγκατάστασιν νέων ἐλληνικῆς ἴδιωτησίας διομηχανικῶν ἐκμεταλλεύσεων. Ἡ διομηχανία μας διέρχεται ἀκόμη τὴν παιδικήν της ἥλικιαν καὶ χρειάζεται προστασίαν καὶ στοργήν. Κατὰ συγέπειαν, ὅχι μόνον δὲν πρέπει νὰ παρασυρώμεθα ἀπὸ τὰς ἐπικινδύνους εἰσηγήσεις περὶ συντρήσεως τῶν προβλεπομένων ὑπὸ τῆς Συνθήκης τῶν Ἀθηνῶν προθεσμιῶν, ἀλλὰ ἐπιβάλλεται νὰ ἐξαντλήσωμεν ὅλα τὰ περιθώρια προστασίας καὶ δλους τοὺς μηχανισμοὺς ρητρῶν διαψυχῆς ποὺ προβλέπει ἡ ἐν λόγῳ Συνθήκη. Ἡ διομηχανία μας διὰ νὰ εὐδοκιμήσῃ χρειάζεται, ὅχι μόνον γενναῖόδωρα κίνητρα, ἀλλὰ καὶ κάθε δυνατὴν προστασίαν ἔναντι τοῦ ἐξωτερικοῦ συναγωνισμοῦ.

"Απὸ τῆς ἀλληγενοῦ πλευρᾶς, πρέπει γὰ συμφωνήσωμεν μὲ τὴν ἀποψίη δτι δ συναγωνισμὸς εἴγαι ἐν ἀπὸ τὰ ἀποτελεσματικῶτερα μέσα διὰ τὸν ἐκσυγχρονισμὸν

καὶ τὴν αὕτησιν τῆς ἀποδοτικότητος. τῆς διομηχανίας. Διὰ τὸν λόγον δὲ αὐτὸν θὰ πρέπει νὰ εὐνοηθῇ δ συναγωνισμὸς μεταξὺ τῶν διομηχανιῶν τοῦ ἐσωτερικοῦ μὴ ἀποκλεισμένου καὶ τοῦ συναγωνισμοῦ τοῦ ἔξωτερικοῦ, μέχρις τοῦ σημείου ἐκείνου, ποὺ οὗτος ἀποτελεῖ κίνητρον προόδου καὶ δχὶ μέσον ἔξοντάσεως. Αἱ ἀντιλήψεις περὶ κεκορεσμένων κλάδων τῆς διομηχανίας ἔχουν εὐτυχῶς κατὰ δύσιν ξεπερασθῆ. Βεβαίως, μεταξὺ τῶν ἐλαχίστων ἐπιτρεπομένων ἀποκλίσεων ἐκ τοῦ κανόνος τῆς ἐλευθέρας ἴδρυσεως κύθε διομηχανίας θὰ πρέπει νὰ περιληφθῇ καὶ η περίπτωσις τῆς ἐγκαταστάσεως μὲ τὰ προνόμια τοῦ Ν Δ. 2687 ξένων ἐπιχειρήσεων μὲ ἀποκλειστικὸν σκοπὸν τὴν ἔξουθένωσιν τῶν ἀντιστοίχων ἐλληνικῶν διομηχανιῶν.

Παραλλήλως πρὸς τὴν τόνωσιν τοῦ ἐσωτερικοῦ συναγωνισμοῦ, διασικῆς σημασίας διὰ τὸν ἐκσυγχρονισμὸν τῆς διομηχανίας δύναται νὰ είγαι καὶ η συνεργασία μὲ ἐπιχειρήσεις τοῦ ἔξωτερικοῦ καὶ η ἐπίμονος ἀναζήτησις εἰς τὰς πρωδευμένας χώρας τῆς ἐκεὶ κατὰ εἰδὸς διομηχανίας ἐφφραζόμενης συγχρόνου διομηχανικῆς τεχνικῆς καὶ η διὰ παντὸς μέσου ἐνίσχυσις τῶν ἀντιστοίχων ἐγχωρίων διομηχανιῶν, πρὸς υἱοθέτησίν της καὶ μεταφύτευσίν της εἰς τὴν χώραν μας.

Γενικῶτερον, δ ἐκσυγχρονισμὸς τῆς διομηχανίας — ἀπὸ τὸν δρόσον ἔξαρταὶ τὸ μέλλον τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς χώρας — θὰ ἡδύνατο νὰ προωθηθῇ ἀποτελεσματικῶς δι' ἑνὸς συστήματος κλαδικῶν ἐπιτροπῶν ἐντὸς τοῦ πλαισίου τοῦ κεντρικοῦ δργάνου προγραμματισμοῦ. Συμφώνως πρὸς τὸ γαλλικὸν πρότυπον οἱ ἐνδιαφερόμενοι διομήχανοι θὰ μετείχον εἰς τὰς ἐν λόγῳ ἐπιτροπὰς ἀπ' εὐθείας συνεργαζόμενοι μὲ τοὺς ἐκπροσώπους τῆς διοικήσεως τῶν πιστωτικῶν ἴδρυμάτων, τῶν ἐπαγγελματικῶν δργανώσεων καὶ τῶν ἐμπειρογνωμόνων τοῦ προγράμματος.

Ἡ δημιουργία φορέων

Τὸ δεύτερον θέμα ἀναψέρεται εἰς τὴν ὥθησιν, ποὺ θὰ ἡδύνατο νὰ δοθῇ εἰς τὴν διομηχανικὴν δραστηριότητα διὰ τῆς δημιουργίκης ὑπὸ τοῦ κράτους φορέων. Ὁ ἀντικειμενικὸς σκοπὸς θὰ είγαι η συμπλήρωσις τῶν κενῶν, ποὺ ἀφίνει η ἰδιωτικὴ πρωτοδυνλία καὶ δχὶ δ ἀνταγωνισμὸς πρὸς ταύτην. Ἀντιθέτως οἱ κρατικῆς ἐπιρροῆς φορεῖς θὰ πρέπει νὰ ἀποτελέσουν ἐν ἀπὸ τὰ νέα μέσα ποὺ θὰ ἔχῃ εἰς τὴν διάθεσίν του τὸ Κράτος διὰ νὰ διοηθήσῃ τὴν βιομηχανικὴν δραστηριότητα τῶν ἰδιωτῶν. Χαρακτηριστικὸν παράδειγμα θὰ ἡδύνατο νὰ είναι η ἴδρυσις ἐνδιαμέσων διομηχανιῶν μὲ κρατικὴν ἐνίσχυσιν καὶ η διάθεσίς τοῦ προϊόντος των εἰς τὰς ἐγχωρίους διομηχανίας μὲ ἐλάχιστον κέρδος μόνον. Ἡ μέθοδος αὐτῆς, θὰ ἀπετέλει ἀσφαλῶς εὐπρόσδεκτον τρόπον προστασίας τῆς ἐγχωρίου διομηχανίας.

Παραλλήλως, ή Κρατικὴ πολιτικὴ πρέπει νὰ δημιουργήσῃ τὰς προϋποθέσεις διὰ τὴν ἀμβλυνσιν τῆς ἐλλείψεως ἐπιχειρηματιῶν, διοικητῶν ἐπιχειρήσεων, ἐργοδηγῶν καὶ ἔξειδικευμένων ἐργατῶν. Οἱ κρατικῆς ἐπιρροῆς φορεῖς θὰ πρέπει νὰ ἐφαρμόσουν σύγχρονα συστήματα ἀνιχνεύσεως, μετεκπαίδευσεως καὶ πρωθήσεως τῶν καταλλήλων προσώπων διὰ νὰ ἔξελιχθοῦν εἰς ἐκσυγχρονισμένους ἐπιχειρηματίας καὶ διευθυντὰς ἐπιχειρήσεως. Ἐξ ἄλλου, αἱ ἴδρυσιμεναι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον διομηχανίας θὰ είγαι υποδειγματικῆς δργανώσεως καὶ θὰ καταστῇ δυγατὸν διὰ

της εύρυτάτης προσδοκής των, ως παραδειγμάτων πρὸς μίμησιν, νὰ προσχθῇ καὶ εἰς τὴν χώραν μᾶς τὸ πνεῦμα τῆς ἐπιστημονικῆς καὶ ἐκουγχρονισμένης διοική- σεως τῶν ἐπιχειρήσεων. Θὰ συμβῇ δὲ τότε διὰ τοῦ Τουρισμοῦ: “Οἵαν οἱ μικτοὶ φορεῖς δημιουργήσουν ἀνθοῦντας πυρήνας διομηχανικῆς δράσεως, τότε θὰ ἀκολουθήσῃ τὸ παράδειγμά των ή ἴδιωτική πρωτοβουλία καὶ θὰ τοὺς ὑπερακοντίσῃ.

Συνδρομὴ ἔξωτερικοῦ

Τὸ τρίτον θέμα ἀφορᾶ τὴν συνδρομὴν ποὺ πρέπει νὰ ἔξασφαλίσωμεν ἀπὸ τὸ ἔξωτερικὸν διὰ νὰ δυνηθῶμεν νὰ πραγματοποιήσωμεν τὸν ἀθλὸν τῆς ἐντὸς τακτῆς προθεσμίας ἐκδιομηχανίσεως τῆς χώρας. Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπερτιμηθῇ ἡ σημασία τοῦ παράγοντος αὐτοῦ καὶ η κρατικὴ πολιτικὴ πρέπει νὰ δργανώσῃ τὰς μεθόδους ἔκεινας ποὺ θὰ συμβάλουν περισσότερον εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ κεφαλιώδους αὐτοῦ ἀντικειμενικοῦ σκοποῦ. Ἡ πληρεστέρα ἔρευνα τῶν Ἑλληνικῶν συ- θηκῶν, δι τελείστερος προγραμματισμός, η καλυτέρα μελέτη τῶν καθέκαστων προ- γραμμάτων διομηχανικῆς δράσεως καὶ η ὑπαρξία συγχρονισμένων ἐπιχειρηματικῶν φορέων θὰ διορθήσουν ἐπίσης ἀποτελεσματικῶς. Δὲν εἶναι δὲ μόνον η οἰκονομικὴ φοράων θὰ διορθήσουν ἐπίσης ἀποτελεσματικῶς. Δὲν εἶναι δὲ μόνον η οἰκονομικὴ διοήθεια ποὺ εἶναι ἀπαραίτητος. Ἡ τεχνικὴ διοήθεια εἶναι ἔξι λισου ζωτικῆς σημα- σίας. Τέλος δὲ η περίπτωσις χορηγήσεως ἐμπορικῆς διοήθειας πρέπει νὰ ἀντιμετω- πισθῇ μὲ σύστημα καὶ μὲ δάσιν τὸ γεγονός διτι η Ἑλλὰς ἀγοράζει περὶ τὰς τρεῖς φοράς περισσότερα ἐμπορεύματα ἀπὸ δύο πωλεῖται εἰς τὸ ἔξωτερικόν. Ἡ ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς Διεθνοῦς Διασκέψεως Ἐμπορίου καὶ Ἀγαπτύξεως τῆς Γενεύης δη- μιουργούμενη κίνησις δύναται ἐπίσης νὰ ἀποδῷ ἀποφασιστικῆς σημασίας εἰς αὐτὸν τὸν τομέα.

Κατὰ δάσιν μᾶς εὑρίσκει συμφώνους τὸ πνεῦμα τῆς εἰσηγήσεως, ποὺ προσ- ανατολίζει τὴν πολιτικὴν τῆς ἐκδιομηχανίσεως εἰς τὰς ἔσωτερικὰς δυνατότητας, θὰ ήτο δημιαὶ παράλειψις γὰ παραμελήσωμεν τὴν πλευράν τῆς παντοειδοῦς ἐκ τοῦ ἔξωτερικοῦ διοήθειας ἀγεν τῆς δροίας εἶναι σαφῶς ἀδύνατος η ἐπιτάχυνσις τοῦ ρυθμοῦ οἰκονομικῆς ἀγαπτύξεως.

Μέγεθος ἐπιχειρήσεων

Τὸ τέταρτον θέμα ἀφορᾶ εἰς τὸ μέγεθος τῶν ἐπιχειρήσεων. Ἔνδη εἶναι γε- γονὸς διτι η μεγίστη πλειοφύσια τῶν Ἑλληνικῶν ἐπιχειρήσεων μεταποιήσεως εἶναι ἀπαραδέκτως μικροῦ μεγέθους δὲν πρέπει νὰ παραμείνωμεν μὲ τὴν ἐντύπωσιν διτι δικαίουγχρονοισμὸς τῆς Ἑλληνικῆς διομηχανίας νὰ σημάνῃ καὶ τὴν πλήρη ἔξαφά- νισιν τῆς μικρᾶς ἐπιχειρήσεως. Ἀγτιθέτως εἶναι γεγονός, διτι ἀκόμη καὶ εἰς τὰς χώρας ποὺ ἡγοῦνται σήμερον εἰς τὸν τομέα τῆς διομηχανίας περὶ τὰ 90% ο διλογίων τῶν διομηχανικῶν καταστημάτων ἀνήκουν εἰς τὴν κατηγορίαν τῆς μικρᾶς διομη- χανίας (δηλαδὴ μὲ ἀπασχόλησιν κάτω τῶν 100 προσώπων κατὰ μονάδα). Κατὰ ἐντελῶς δὲ χονδρικὴν προσέγγισιν, διδουσαν δημιαὶ μίαν χρήσιμον εἰκόνα τῶν τάξεων μεγέθους εἰς τὰς προηγμένας βιομηχανικὰς χώρας, τὸ 30% ἔξι διλογίων τῶν ἀπασχο- λουμένων καὶ τὸ 25% τῆς διομηχανικῆς παραγωγῆς καλύπτεται ἀπὸ τὰς μικρᾶς διομηχανίας.

Τὸ μικρὸν μέγεθος μιᾶς θιομηχανικῆς ἔκμεταλλεύσεως δὲν ἐμποδίζει τὴν ἐφαρμογὴν συγχρόνων μεθόδων δργανώσεως καὶ διοικήσεως. Εἰς τὴν προσπάθειαν ἀντιδράσεως κατὰ τῆς κονιορτοποιημένης θιομηχανίας ἡ πρώτη προτεραιότητης πρέπει νὰ δοθῇ εἰς τὸ θέμα τοῦ ἔκσυγχρονισμοῦ τῶν μικρῶν ἔκείνων μονάδων, πεὶ δέχονται δελτιώσεως τεχνολογικῆς καὶ διοικητικῆς φύσεως. Διὰ τῆς μεθόδου ταύτης ὡς φυσικὸν ἐπαλεύθημα θὰ ἔλθῃ καὶ ἡ αὔξησις τοῦ μεγέθους τῆς ἔκμεταλλεύσεως εἴτε κατόπιν συγχωνεύσεως μὲν ἀλληγορίᾳ δομοειδῆς ἐπιχείρησιν εἴτε καὶ δι' ἀπλῆς ἐπεκτάσεως.

[°]Εκεῖνο, ποὺ δῦνηγε εἰς τὴν καθυστέρησιν καὶ τὴν ἔλλειψιν ἀποδοτικότητος δὲν είναι πάντοτε τὸ μέγεθος τῆς ἔκμεταλλεύσεως, οὕτε ἡ στεγότης τῆς ἀγορᾶς. [°]Αντιθέτως ἡ κακὴ δργάνωσις τῶν μικρῶν ἐπιχειρήσεων ἀποτελεῖ κατὰ κανόνα τὸν βισικὸν λόγον τῆς μικρᾶς συναγωνιστικῆς των ἱκανότητος. Τὸ δὲ μικρὸν μέγεθος τῆς ἔκμεταλλεύσεως δφείλεται κατὰ κανόνα τόσον εἰς τὴν κακὴν δργάνωσιν, δτον καὶ εἰς τὴν ἔλλειψιν μέσων. Τὸ πρῶτον ἀποτέλεσμα τῆς καλυτέρας δργανώσεως είναι προφανῶς ἡ αὔξησις τοῦ μεγέθους τῆς ἔκμεταλλεύσεως.

[°]Η μικρὰ ἐπιχειρησις δμως είναι ταυτοχρόνως μία πλουσία πηγὴ διὰ τὴν ἀντλησιν ἱκανῶν ἐπιχειρηματιῶν. Μία στεγὴ ἐπαφῆ μὲ τὰς νεωτέρας καὶ προσδευτικωτέρας ἐξ αὐτῶν θὰ ἀποκαλύψῃ τὸ κατάλληλον ἀνθρώπινον δικτύον, ποὺ δύναται νὰ συμβάλῃ εἰς τὴν ἀνανέωσιν καὶ ἀνάπτυξιν τῆς τάξεως τῶν ἐπιχειρηματιῶν. [°]Απὸ τὴν ἴδιαν πηγὴν θὰ ἥδηνατο νὰ προέλθῃ καὶ τὸ κατάλληλον ἀνθρώπινον δικτύον διὰ τὴν δημιουργίαν δργανωτῶν καὶ διοικητῶν ἐπιχειρήσεων.

Εἰς τὴν ἐπιτυχῆ ἐφαρμογὴν μιᾶς ρεαλιστικῆς περιφερειακῆς ἀναπτύξεως ἡ μικρὰ ἐπιχειρησις δύναται νὰ παίξῃ πρωταρχικὸν ρόλον. Αἱ μικραὶ ἐπαρχιακαὶ ἔκμεταλλεύσεις καὶ τὰ ἐργαστήρια δύνανται καταλλήλως καθοδηγούμενα καὶ ἐνισχυόμενα νὰ ἔκσυγχρονισθοῦν καὶ ἀναπτυχθοῦν καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον νὰ ἀποτελέσουν τὸν πρῶτον πυρῆνα περιφερειακῆς ἀναπτύξεως τῆς θιομηχανικῆς δραστηριότητος. [°]Ομοίως ἀπὸ τὰς μικρὰς ἔκμεταλλεύσεις δύναται νὰ στρατολογηθῇ τὸ ἀνθρώπινο δικτύον τὸ ἀπαραίτητον διὰ τὴν ἐπάγρωσιν τῶν ἰδρυθησομένων ἐπαρχιακῶν θιομηχανιῶν.

[°]Η χρηματοδότησις

Τὸ πέμπτον καὶ τελευταῖον θέμα ἀναφέρεται εἰς τὴν χρηματοδότησιν τῆς θιομηχανίας. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία δτι ἡ καλυτέρα δργάνωσις τῆς ἀγορᾶς κεφαλαίου θὰ ὠφελήσῃ τὴν θιομηχανίαν. Εἰς τὰς θιομηχανικὰς ἐπιχειρήσεις πρέπει δμως νὰ δοθῇ ἡ εὐκαιρία νὰ δημιουργήσουν ἴδια κεφάλαια πάντοτε δεδαίως ἐντὸς τοῦ πλαισίου συγθηκῶν συναγωνιστικότητος. Κατὰ πλειοφερίαν αἱ μεγάλαι θιομηχανικαὶ μονάδες τῆς χώρας ὑπῆρξαν καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ είναι θύματα ἐνδε φκύλου κύκλου. Οὕτος ἔχει τὴν ἀφετηρίαν του εἰς τὴν ἔξανέμισιν τῶν κεφαλαίων κινήσεως λόγῳ τοῦ ὑπερπληγθωρισμοῦ τῆς πολεμικῆς καὶ μεταπολεμικῆς περιόδου. Αἱ ἐπικρατήσασαι ἔκτοτε συγθηκαὶ δυσμενοῦς κλίματος, ἐν συγδυασμῷ μὲ τὴν διαρεῖαν φορολογίαν τῶν ἐπιχειρήσεων δὲν ἐπέτρεψαν εἰς αὐτὰς νὰ ἀνασυστήσουν ἐξ διοικήσου τὰ κεφάλαια κινήσεώς των ἐξ ἴδιων κερδῶν καὶ οὕτω ἀγαγκάζονται

νὰ τὰ ἀναπληρώνουν δανειζόμεναι μὲν ὑψηλὸν κόστος χρήματος. Οἱ δψῆλοὶ τόκοι καὶ προμήθειαι καὶ οἱ βαρεῖς φόροι ἐπὶ τῶν ἀδιανεμήτων κερδῶν καθὼς καὶ αἱ λοιπαὶ ἐπιβαρύνσεις περιορίζουν τὰ περιθώρια κέρδους καὶ μειῶνυν τὰς δυνατότητας αὐτοχρηματοδοτήσεως τῶν ἐπιχειρήσεων, αἱ δποῖαι μὲ τὴν αὔξησιν τοῦ κύκλου τῶν ἔργασιῶν των ἀναγκάζονται νὰ διατηροῦν μεγαλύτερα κεφάλαια κινήσεως. Βεβαίως, ή αὔξησις τῆς ἀποδοτικότητος θὰ συμβάλῃ μὲ τὸν καιρὸν εἰς τὴν κατάλυσιν αὐτοῦ τοῦ φαύλου κύκλου ἀλλὰ καὶ ή πολιτικὴ πρέπει νὰ προσέξῃ ίδιαιτέρως αὐτὸν τὸ σημεῖον καὶ γὰρ ἔξασφαλίσῃ εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις τὴν δυνατότητα νὰ δημιουργήσουν ίδια κεφάλαια κινήσεως προερχόμενα ἐκ τῆς αὔξησεως τῶν περιθωρίων των κέρδους.³ Εγ συνεχείᾳ καὶ αἱ πάγιαι ἐπενδύσεις θὰ καταστῇ δυνατὸν νὰ αὐτοχρηματοδοτοῦνται κατὰ σοβαρὸν ποσοστόν.

³ Ας σημειωθῇ τέλος καὶ τὸ πρόβλημα αὔξησεως τοῦ μετοχικοῦ κεφαλαίου τῶν ὑφισταμένων ἐπιχειρήσεων. Ο φόρος ἀπωλείας τοῦ ἐλέγχου τῆς ἐπιχειρήσεως ἐν συγδυασμῷ μὲ τὰ στενώτατα περιθώρια κέρδους τοῦ μετόχου ἀποτρέπουν εἰς πολλὰς περιπτώσεις τὴν αὔξησιν τοῦ μετοχικοῦ κεφαλαίου, πρᾶγμα ποὺ δρᾶ ἀγασταλτικῶς ἐπὶ τῆς ἔξαπλώσεως τοῦ κύκλου δραστηριότητος τῶν ὑφισταμένων ἐπιχειρήσεων. Καὶ ἐδῶ ή αὔξησις τῶν κερδῶν καὶ τῶν διανεμομένων μερισμάτων θὰ δώσουν τὴν κατάλληλον λύσιν.